

POLÍTICA I EDUCACIÓ

1970-1980

UNA DÈCADA DECISIVA PER ENTENDRE EL PRESENT

Curs monogràfic

Sessions

3,10,17,24 i 31 de març i 7 d'abril de 2022
de 18h a 20h

Lloc

Facultat d'Educació i Psicologia
de la Universitat de Girona

En començar la dècada dels 70 del segle passat, el franquisme havia abandonat definitivament l'autarquia, el nacionalcatolicisme i els somnis imperials que havien portat Espanya a la misèria i el subdesenvolupament i havia abraçat pragmàticament la política del desenvolupament econòmic, això sí sense llibertats. L'aposta per la industrialització i l'obertura a l'exterior van provocar una emigració massiva des d'Andalusia i l'Espanya interior, un creixement desbordant de Barcelona i les ciutats del seu entorn i un augment considerable del consum i del turisme. Ras i curt, ja no era l'Espanya de postguerra.

El règim feia aigües per tots cantons, però es resistia amb una gran brutalitat (sentències de mort, tortures, empresonaments, exilis, prohibicions...). L'oposició es manifestava per dues vies: l'armada (ETA havia nascut l'any 62 i el 1973 va atemptar i matar el president del govern d'aleshores, l'almirall Carrero Blanco); i la política i cultural (moviment estudiantil, moviment veïnal, partits polítics i sindicats clandestins, alguns col·legis professionals, etc.). El 1975, amb la mort del dictador, s'inicia el que s'ha anomenat la Transició cap a la democràcia amb les primeres eleccions (quasi) democràtiques el 1977, l'aprovació de la Constitució el 1978 i de l'Estatut d'autonomia el 1979, les primeres eleccions municipals el 1979 i al Parlament de Catalunya, el 1980. No obstant això, ni l'aparell judicial, ni el policial, ni el militar foren depurats i algunes de les lleis franquistes van tardar molts anys a ser derogades i substituïdes.

Per altra banda, els efectes de les revoltes estudiantils de 1968, singularment a Estats Units i França, també es van deixar sentir a Catalunya i, malgrat el franquisme, van propiciar una creativitat desbordant i una liberalització dels costums: llibertat sexual, feminisme, drets dels homosexuals, comunes, músiques, medicines alternatives, energies renovables, antipsiquiatria, objecció de consciència, antiautoritarisme... noves formes de vida que van néixer aleshores per anar-se consolidant anys a venir.

Pel que fa a l'educació, la dècada comença amb la posada en marxa de la nova Llei General d'Educació, que va comportar una nova estructura del sistema educatiu homologable amb el que es feia a Europa, la introducció de la perspectiva tecnològica, aleshores hegemònica, un avenç espectacular dels índexs d'escolarització i un increment substancial de la xarxa pública. En paral·lel, tenien lloc un nombre significatiu d'experiències alternatives o directament revolucionàries tant en l'educació bàsica com en l'educació de persones adultes. En l'àmbit del lleure, l'escoltisme havia renascut a l'empara de l'Església catòlica, que havia estat també la impulsora de les colònies i els casals d'estiu i, en els marges, emmirallant-se en el que es feia a França, s'inicia el que llavors s'anomenava educació especialitzada, adreçada a grups i col·lectius amb problemàtiques específiques, allò que avui en diem l'educació social.

En síntesi, la dècada dels 70 és fonamentalment una època de canvis substantius, un període efervescent en què es posen les bases de molts dels elements que avui veiem completament normalitzats i en què s'experimenten camins nous i alternatius que una burocratització creixent i un control més eficaç i subtil han fet inviàbles.

1.Els anys 70: tot està per fer i tot és possible. Salomó Marquès i Teresa Eulàlia Calzada.

Els anys 70 a casa nostra van ser molt moguts, tant pel que va als canvis polítics (es passa de una dictadura cruel i llarga a una democràcia tutelada) com pel que fa als canvis socials i culturals (el maig del 68 va marcar indubtablement un abans i un després). També en l'àmbit educatiu és temps de canvis que, per ser compresos com cal, necessiten ser contextualitzats i posats en relació amb altres àmbits i factors socials i culturals. Una dictadura en descomposició i un nou ordre per venir de fet van propiciar que es poguessin endegar experiències i projectes de molts tipus...

2.La Renovació Pedagògica i l'autoorganització dels mestres. Joan Soler

La renovació pedagògica durant el franquisme té un nom, l'Escola de Mestres (després Associació de Mestres) Rosa Sensat. Des de la dècada dels 60 un nombre creixent d'escoles (la majoria d'elles, per raons òbvies, privades) fan reviure el que havia estat l'educació durant la II República: escola activa, en català, lligada a l'entorn i amb voluntat emancipadora. I ho fan potenciant la formació permanent dels mestres, singularment a través de les Escoles d'Estiu.

Marta Mata (1926-2006) fou una de les fundadores de *Rosa Sensat* i durant molts anys va presidir aquesta Associació.

3.Per una Escola Catalana en llengua i continguts. Joaquim Arenas

El franquisme, des dels seus inicis, va perseguir de totes les maneres possibles l'ús públic de la llengua catalana, de manera singular en els àmbits culturals i educatius. Organitzacions com Òmnium Cultural van néixer amb el propòsit explícit de salvar els mots i, més específicament, per formar mestres de català que poguessin ensenyar la llengua dins i fora de les escoles. En la pràctica, renovació pedagògica i escola catalana van ser dos conceptes que van anar molt units...

Joan Triadú (1921-2010) fou una de les ànimes d'Òmnium Cultural, on va dirigir la Delegació d'Ensenyament del Català.

4.L'educació més enllà de l'escola. Alfons Martinell

Com és sabut, hi ha vida més enllà del sistema educatiu formal. Al llarg dels anys 70 es va consolidar una potent oferta d'educació en el lleure, amb dues organitzacions que treballaven a l'empara de l'Església catòlica, Minyons Escoltes i Guies Sant Jordi, i el MIJAC, però també les colònies de vacances i els casals d'estiu i els primeres esplais. Per altra banda, també van néixer les primeres experiències d'educació social, en l'àmbit de la diversitat funcional, de les toxicomanies, de la gent gran, de les poblacions més vulnerables, etc.

Joaquim Franch (1944-1987) va ser un pioner i un dinamitzador de l'educació en el lleure, de l'educació ambiental i de la gestió cultural.

5. Construint el Sistema Educatiu de Catalunya: escola pública versus escola privada. Josep González Agàpito

Durant el franquisme, l'escola privada –sobretot religiosa- havia gairebé tingut el monopoli de l'educació. Durant la transició hi va haver una onada molt profunda per prioritzar la xarxa pública, de manera que els centres privats –tant els religiosos com els laics- van veure amenaçada la seva supervivència. Finalment, amb la victòria electoral de Convergència i Unió i amb l'aprovació de la Llei Orgànica del Dret a l'Educació, aquest temor va desaparèixer...

Josep Pallach (1920-1977), polític i pedagog, va intervenir directament en aquest debat i ho va fer des del coneixement i la voluntat política.

6. El llegat d'aquella dècada i els reptes de l'actualitat. Jordi Feu

Cinquanta anys després és oportú de revisar què n'ha quedat dels impulsos i les llavors que es van sembrar en la dècada dels 70: Quin és l'estat de la renovació pedagògica? Quins són els instruments que fan servir els educadors per formar-se i fer sentir la seva veu? Ha estat eficaç la immersió lingüística? Ha servit l'escola catalana per encomanar el sentit de pertinença? En què ha quedat el debat escola pública/escola privada? Ha estat beneficiosa la política de generalitzar els concerts educatius? Han aconseguit els ajuntaments i les entitats del tercer sector fer arribar el lleure educatiu a totes les capes de la societat? Com es gestiona la tensió entre militància i professionalització en el camp de l'educació social? Són moltes les preguntes que ens podem fer sobre l'educació en la segona dècada del segle XXI...

El curs va adreçat a mestres, educadors, pedagogs, treballadors socials i públic en general, i molt especialment a estudiants de la Facultat d'Educació i Psicologia. Per a la realització del curs hi ha d'haver un mínim de 20 persones inscrites. El límit d'admesos és 40 persones.

El curs té una durada de 15 hores (12 presencials i 3 no presencials). La part presencial es farà en 6 sessions monogràfiques (de 18 a 20 h, totes en dijous a excepció de la primera, que serà dimarts).

Presencial

Sessió 1: 1 de març de 2022

Sessió 2: 10 de març de 2022

Sessió 3: 17 de març de 2022

Sessió 4: 24 de març de 2022

Sessió 5: 31 de març de 2022

Sessió 6: 7 de d'abril de 2022

La formació anirà a càrrec d'especialistes en cadascun dels àmbits temàtics que, en la majoria dels casos, van viure en directe i a primera fila els esdeveniments dels quals parlaran.

Facultat d'Educació i Psicologia de la UdG, aula PEDENT

10 € estudiants i 20 € la resta de persones

Per a inscriure's: PENDENT ICE

Període d'inscripció: fins el dia 24 de febrer

Contacte: catedra.renovacio.pedagogica@udg.edu

Una vegada feta la inscripció, es procedirà a fer el pagament de manera immediata. Abonament al compte:

IBAN: ES47 0081 7023 6300 0117 2322

Entitat: Banc de Sabadell

Titular: Universitat de Girona

Fent constar: Nom i cognoms de la persona inscrita a l'activitat i el concepte: Seminari Transició

A tothom se li donarà un certificat emès per la Càtedra de Renovació Pedagògica, i per als alumnes de la Universitat s'ha cursat la petició de reconeixement de crèdits. Els mestres d'infantil i primària i professorat de secundària podran obtenir la certificació reconeguda pel Departament d'Educació a través de l'Institut de Ciències de l'Educació Josep Pallach de la Universitat de Girona.

Requisits per a la certificació: Per obtenir la certificació de l'activitat cal haver assistit a un mínim del 80% de les hores presencials i obtenir una valoració positiva de les tasques planificades en relació amb l'aprofitament

Organitza:

**Càtedra
de Renovació
Pedagògica**

Universitat de Girona
Ajuntament de la Vall d'en Bas - Can Trona

*Societat
d'Història
de l'Educació
dels Països
de Llengua
Catalana*

Universitat
de Girona

CAN
TRONA
LA VALL D'EN BAS
Centre de Cultura i Natura

Col·labora:

Universitat de Girona
Facultat d'Educació
i Psicologia

Universitat de Girona
Institut de Recerca Educativa

Universitat de Girona
Institut de Ciències de
l'Educació Josep Pallach
ICE

Més informació a:

https://www.instagram.com/catedrarp_udg/

Càtedra Renovació

https://twitter.com/CatedraRP_UdG

Contacte: catedra.renovacio.pedagogica@udg.edu